

*„System ubezpieczeń w Polsce
w okresie
dwudziestolecia międzywojennego”*

Streszczenie

Próby zabezpieczania się przed skutkami niespodziewanych i jednocześnie niebezpiecznych zdarzeń losowych są tak stare jak historia społeczności ludzkich. Ludzie od tysiącleci bowiem starali się zabezpieczyć siebie i swój majątek od niepewnej przyszłości.

Przedmiotem pracy jest problematyka ubezpieczeń gospodarczych i regulującego ją prawa w Polsce w latach 1918 – 1939, czyli od momentu odzyskania niepodległości przez Polskę do początku II wojny światowej.

Po odzyskaniu niepodległości, młode państwo polskie, zacofane w rozwoju gospodarczym, podzielone pod względem stosowanych rozwiązań prawnych, wyniszczone ponad stuletnią niewolą, podjęło próbę budowy systemu ubezpieczeń gospodarczych. Systemu rozumianego jako pewna zorganizowana całość przepisów odnoszących się do tytułowego zagadnienia.

W pracy autor poddaje badaniu podstawy prawne ubezpieczeń gospodarczych, funkcjonowanie w konkretnych warunkach społeczno-gospodarczych, a także przedstawia problemy związane z działalnością tych ubezpieczeń w tak trudnych warunkach. Analiza zgromadzonego materiału badawczego, przede wszystkim w postaci szerokiej bazy źródłowej, pozwala autorowi na jednoznaczne stwierdzenie istnienia tytułowego systemu ubezpieczeń gospodarczych i potwierdza osiągnięty przez polskiego ustawodawcę sukces przy tworzeniu rodzimego systemu ubezpieczeń. Sukces,

którego osiągnięcie okupione było przeszkodami tworzonymi przez rządy byłych państw zaborczych, problemami związanymi z inflacją, wielkim kryzysem gospodarczym, przestępczością ubezpieczeniową czy też klęskami żywiołowymi – tj. przeciwnościami, które uderzały w fundamenty tworzącej się dopiero polskiej gospodarki, oddziaływując w pierwszym rzędzie właśnie na rynek ubezpieczeń.

W pracy autor podkreśla, że okres dwudziestolecia międzywojennego dla ubezpieczeń, to również okres rozwoju publicznych zakładów ubezpieczeń i oferowanych przez nie ubezpieczeń obowiązkowych, to również okres dynamicznego rozwoju prywatnych zakładów ubezpieczeniowych oferujących ochronę w wielu dziedzinach życia, wreszcie, to okres ostrej walki kapitału zagranicznego z polskimi zakładami ubezpieczeń i w konsekwencji przegrana prywatnego rynku ubezpieczeniowego i przejęcie go przez kapitał obcy.

Summary

The attempts of securing oneself from unexpected and at the same dangerous daily occurrences are as old as the history of human societies. People for centuries have been trying to secure themselves and their property from uncertain future.

The subject of the thesis is the problem of commercial insurances and the regulations concerning them in Poland from 1918 to 1939 that is from the moment of regaining the independence till the outbreak of the World War II.

Having regained the independence, a freshly formed nation, with underdeveloped economy, divided in regard to applied legislative procedures, degraded by over a century long bondage, undertook the attempt of constructing a commercial insurance system. The system understood as a comprehensive set of regulations concerning the analyzed issue.

In its work, the author surveys the legal basis of commercial insurances, their functioning in particular socio-economic conditions, as well as presents problems connected with their validity in such difficult conditions. The analysis of the research data, to a large degree comprised of wide range primary sources, allows the author to claim the existence of commercial insurance system in question and confirms the success achieved by Polish legislature in creating national insurance system. The success which was achieved despite the obstacles created by the former invading powers, problems connected with the inflation, great recession, insurance crimes, and natural disasters i.e. the adversities which struck at the foundations of freshly emerging Polish economy, affecting primarily the insurance market.

In its work the author emphasizes the fact that within two decades of inter-war period was the time of development for public insurance companies and the obligatory insurances offered. It was also the period of development of private insurance companies offering protection in a wide range of everyday life aspects. Finally, it was the time of severe competition between foreign capital with Polish insurance companies and consequently the defeat of private insurance sector and overtaking it by the foreign capital.